

En uløselig og ubøielig solidaritet

Taler

Fredrik Stang d.y.

Dato

10 desember 1938

Sted

Oslo

Omstendigheter

Tildeling av Nobels fredspris til Det internasjonale Nansenkontoret

- 1 Det er, som vi alle vet, Nansenkontoret som har fått årets fredspris. Og dets leder, rettspresident Michael Hansson, er kommet herop for å motta den. Vi har bedt ham gjøre rede for Nansenkontorets arbeid - han kan jo gjennom selvsyn gi en ganske anderledes levende fremstilling av det enn noen av Nobelkomitéens medlemmer kunde gi på grunnlag av de skrevne rapporter. Dagens hovedtale vil
5 altså bli holdt av ham. Men noen ord har jeg også å si.

- Idet Nansenkontoret nevnes, er det een skikkelse som trer frem for oss: Fridtjof Nansen. Det er få år siden han døde, men for hvert år som er gått er det som
10 hans skikkelse er blitt stadig større. Det er som vi møter ham overalt, i videnskap, i kunst, i dyp og dogmefri menneskelig tenkning, i politik. Og i politikken møter vi ham der hvor nye tanker og nye krav gjør sig gjeldende. Det er ikke som talsmann for et parti, ikke som talsmann for en enkelt nasjon han trer frem - det er menneskeheten selv han representerer, det er menneskets rett
15 og menneskets verd han går inn for, og menneskesinnet han appellerer til. Et nytt bud til politikerne gjorde han sig til talsmann for, nestekjærlighetens bud. Et veldig arbeid var det han gjorde, først for krigsfangene og så for de politiske flyktninger. Da han døde var meget utrettet, men meget stod igjen. Hans arbeid måtte fortsettes. Det blev delt mellem to organisasjoner, et høikommissariat i
20 London for de tyske flyktninger, og kontoret i Genf, det som kom til å bære Fridtjof Nansens navn, og som i år har fått fredsprisen.

- Man hadde regnet med at disse organisasjoner skulde bli ferdige med sitt arbeid i løpet av 8 til 10 år. Man fastslo derfor like fra først av, at de skulde slutte sin
25 virksomhet 31 desember i år. Nu er altså fristen snart utløpet. Overmåde meget er gjort, men meget står igjen. De flyktninger, man hadde å regne med da Nansen døde, er vistnok for største delen hjulpet. Nye ulykker er imidlertid

30 kommet, nye flokker av flyktninger er kommet til, og netop nu strömmar de ut over landene i kanskje enda större tall enn noensinde för.

Det arbeid som var lagt under de to institusjoner, må altså fortsette. Det kan ikke stanse den 31 desember i år. Institusjonene selv faller bort, men - lykkeligvis - arbeidet går videre. Det skjer i den form at de to institusjoner som hittil har
35 delt det mellom seg, blir slått sammen til een, et höikommissariat med sete i London, hvor alle tråder skal samles.

Det arbeid, Nansenkontoret har utfört i de år det har vært i virksomhet, er veldig. Og vi kan vel si, det har vært preget av tradisjonene fra Fridtjof Nansens
40 tid. Det er preget av to egenskaper som ikke ofte går sammen, men som netop han forenet i sin person: den höieste idealitet og en forblöffende praktisk evne. Arbeidet har hatt bud til tusender av flyktninger, som har sittet hjelpelöse og elendige rundt om i verden, eller som har flakket hvilelöst omkring mellom landene. Men det har hatt bud til flere. Det har hatt bud til politikken - den har
45 höiere mål enn å så splid og höste had. Og den har hatt bud til hver enkelt av oss: hvor trygt vi enn sitter innenfor våre egne landegrenser, så får vi ikke glemme at verden er större enn vår lille del av den, og at menneskenes barn, hvor de enn færdes og hvad de enn tror, er bundet sammen ved felles skjebne og ved en ulöselig og uböielig solidaritet. Alt det som sksjer er felles for oss alle, felles er
50 lönnen, men felles er sandelig også ansvaret.

Det er imidlertid ikke bare Nansenkontoret vi skal erindre på denne dets hedersdag. Det er skapt av Folkenes Forbund og holdt oppe av det. Og netop i disse tider, da troen på Folkeforbundet synes å vakle hos så mange, er det både
55 rettfärdig og nyttig å minne om det. Et maktens organ over statene, et maktens organ som kunde holde diciplin, som kunne holde krig nede og skape fred, kunde vi nok trengt; men vi fikk det ikke, ikke ennu ihvertfall. Men noe fikk vi og noe som aldrig vil kunne opgis efterat det engang er skapt: En talerstol for dem som vil bli hört, en möteplass for allfolkelig gjerning og - först og fremst - et
60 handledyktig organ for storslått humanitær virksomhet. Og kanskje det netop er den riktige vei, den skjebnen har tvunget oss inn på. kanskje det netop er der, vi skulde begynne. Et verdensomspennende humanitært arbeid som forlöper for den fastere organisasjon vi har drömt om og håper på.

65 Rettspresident Hansson vil altså tale om Nansenkontorets arbeid. Men en side av det, som han ikke kan tale om, vil jeg nevne. Den veldig personlige innsats i

arbeidet, han selv har gjort. Alle har vi beundret ikke bare den store og sjeldne administrative evne han har lagt for dagen, men også hans uselviske hengivelse i arbeidet og det varme menneskesind som har preget hans gjerning. Vi er glad over at han har kunnet møte frem idag som representant for Nansenkontoret, så vi kan levere prisens insignier i hans hånd.

Kilde

Les Prix Nobel 1938, s. 42-43.

Emner

Flyktninger, Folkeforbundet, Fridtjof Nansen, Humanitært arbeid, Hyllest, Nobelpris, Nobels fredspris, Nobeltale

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/en-uloselig-og-uboielig-solidaritet>